

# OBSAH

## ÚVOD SDĚLOVÁNÍ

## OBSAH

|                                                                 |           |
|-----------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>I. MEZILIDSKÉ SDĚLOVÁNÍ</b>                                  | <b>9</b>  |
| 1.1 Jak lze něco sdělit                                         | 11        |
| 1.2 Na čem záleží, mluvíme-li a píšeme-li?                      | 11        |
| 1.3 Útvary národního jazyka                                     | 12        |
| <b>II. VÝSTAVBA JAZYKOVÉHO PROJEVU</b>                          | <b>13</b> |
| 2. Slohové postupy                                              | 15        |
| 2.1 Vypravování                                                 | 15        |
| Vyprávěčství                                                    |           |
| Vypravujeme pohádky                                             |           |
| Pohádka o princezně a pávech                                    |           |
| Rosnička                                                        |           |
| Okatá pohádka                                                   |           |
| Pověst o králi Svatoplukovi                                     |           |
| Poslání: Vyprávěč                                               |           |
| František Nepil o Václavu Čtvrtkovi                             |           |
| Erbenovy balady                                                 |           |
| Bohumil Hrabal vzpomíná                                         |           |
| Bylo nás pět                                                    |           |
| Chlap, děd, vnuk, pes a hrob                                    |           |
| Úsporná pohádka pomocí jednoslabičných slov aneb chvála češtiny |           |
| Švejkovy nehody ve vlaku                                        |           |
| Zvěrolékař a psí historky                                       |           |
| Potopa světa (1)                                                |           |
| Bůh uvedl na zem potopu (2)                                     |           |
| Potopa světa (3)                                                |           |
| Amundsen                                                        |           |
| 2.1.1 Literatura a film                                         | 29        |
| 2.1.2 Detektivní žánr                                           | 29        |
| Pozoruhodná vražda                                              |           |
| 2.1.3 Od vypravování k charakteristice                          | 30        |
| Robinsonovy Vánoce                                              |           |
| Anglické listy                                                  |           |
| Bílý den                                                        |           |
| 2.1.4 Od vypravování k popisu                                   | 32        |
| O slavné procesí                                                |           |
| 2.2 Popis                                                       | 33        |
| Jak se dělá píšťalička (1)                                      |           |

|                                                        |           |
|--------------------------------------------------------|-----------|
| Jak se dělá píšťalička (2)                             |           |
| Polednice a klekánice                                  |           |
| <b>2.2.1 Dějový popis</b>                              | <b>36</b> |
| Tenhle strom je zadáný                                 |           |
| <b>2.2.2 Umělecký popis</b>                            | <b>36</b> |
| Všechny krásy světa                                    |           |
| Anglický park                                          |           |
| <b>2.2.3 Líčení</b>                                    | <b>38</b> |
| Subjektivně zbarvený popis                             |           |
| Březen                                                 |           |
| <b>2.2.3.1 Rok v proměnách</b>                         | <b>39</b> |
| Štědrý den                                             |           |
| <b>2.2.4 Popis odborný</b>                             | <b>40</b> |
| Práce s kahanem                                        |           |
| <b>2.2.5 Popis pracovního postupu – návod – recept</b> | <b>40</b> |
| Jak spustit program                                    |           |
| Vánoční karty                                          |           |
| Jak se fotografuje štěně                               |           |
| Kuchařské recepty                                      |           |
| Kuriální závod a sáhodlouhý obrázek                    |           |
| Zásady a normy                                         |           |
| Jak se prosadit                                        |           |
| <b>2.2.6 Od stylu odborného k beletrii</b>             | <b>46</b> |
| Šaty dělají člověka                                    |           |
| <b>2.2.7 Od popisu k výkladu</b>                       | <b>47</b> |
| Orbis sensualium pictus                                |           |
| <b>2.3 Charakteristika</b>                             | <b>48</b> |
| Odvaha a politická činnost                             |           |
| Malý princ                                             |           |
| Marečku, podejte mi pero (1)                           |           |
| Marečku, podejte mi pero (2)                           |           |
| David a Goliáš                                         |           |
| David porazil obra Goliáše                             |           |
| Pranostiky                                             |           |
| <b>2.3.1 Vyjadřování pomocí rčení</b>                  | <b>53</b> |
| <b>2.4 Posudek</b>                                     | <b>53</b> |
| <b>2.5 Dopis</b>                                       | <b>55</b> |
| Václav Čtvrtek                                         |           |
| <b>2.5.1 Osobní dopis</b>                              | <b>56</b> |
| Soukromé dopisy                                        |           |
| Věrným Čechům                                          |           |
| Nejdražší maminko!                                     |           |
| <b>2.5.2 Úřední dopis</b>                              | <b>58</b> |
| Dekret Marie Terezie z roku 1763                       |           |
| Vznešenost řeči české nebo vůbec slovanské             |           |

|                                                                   |           |
|-------------------------------------------------------------------|-----------|
| 2.5.3 Žádost                                                      | 59        |
| 2.5.4 Telegram                                                    | 60        |
| Zpráva                                                            |           |
| 2.5.5 Vizitka, navštívenka                                        | 60        |
| <b>2.6 Tiskopisy – poštovní poukázka, průvodka, podací lístek</b> | <b>61</b> |
| <b>2.7 Jízdní řád</b>                                             | <b>61</b> |
| <b>2.8 Telefonování – záznamník</b>                               | <b>62</b> |
| <b>2.9 Výklad</b>                                                 | <b>62</b> |
| Politika                                                          |           |
| Jednání zrádce Jidáše Iškariotského                               |           |
| Jak vznikl byznys                                                 |           |
| První indiáni                                                     |           |
| Jak to bylo s McDonalidem?                                        |           |
| Desatero božích přikázání                                         |           |
| 2.9.1 Odborná přednáška                                           | 65        |
| Génius                                                            |           |
| 2.9.2 Referát                                                     | 65        |
| Ježíš, člověk a zázrak                                            |           |
| 2.9.3 Diskuse                                                     | 66        |
| Opovrhuji nafouklou bublinou popularity                           |           |
| Jára Cimrman ležící, spící                                        |           |
| <b>2.10 Úvaha</b>                                                 | <b>67</b> |
| Hledání jistot                                                    |           |
| Velká didaktika                                                   |           |
| Věstkyně a jasnovidec                                             |           |
| Buď fit!                                                          |           |
| Co bych chtěla mít                                                |           |
| 2.10.1 Od úvahy k výkladu                                         | 71        |
| Jak se lidé dorozumívali                                          |           |
| Jak mi bylo líto dětí z rozvrácených rodin                        |           |
| <b>2.11 Kritika</b>                                               | <b>72</b> |
| Sorites (souhrn zkrácených sylogismů)                             |           |
| <b>2.12 Styl publicistický</b>                                    | <b>73</b> |
| 2.12.1 Televizní vysílání, noviny                                 | 73        |
| Desátá                                                            |           |
| Blíží se k nám kometa století                                     |           |
| Svěrákovi přivezli Oscara z Ameriky                               |           |
| 2.12.2 Zpráva                                                     | 76        |
| K okamžitému zveřejnění                                           |           |
| ZOO                                                               |           |
| 2.12.3 Oznámení                                                   | 78        |
| 2.12.4 Proslov                                                    | 78        |
| Výklad Viery, Desatera a Pátere                                   |           |
| 2.12.5 Inzerát                                                    | 79        |
| Topič                                                             |           |

|                                                    |           |
|----------------------------------------------------|-----------|
| 2.12.6 Slogan                                      | 80        |
| 2.12.7 Reklama                                     | 80        |
| Právě vyšel                                        |           |
| 2.12.8 SMS                                         | 80        |
| <b>2.13 Mezi stylem uměleckým a publicistickým</b> | <b>82</b> |
| 2.13.1 Fejeton                                     | 82        |
| Schválně hádejte                                   |           |
| Piksla                                             |           |
| Gag                                                |           |
| 2.13.2 Esej                                        | 83        |
| Divadlo světa                                      |           |
| <b>2.14 Práce s informacemi</b>                    | <b>83</b> |
| 2.14.1 Teze                                        | 83        |
| Řečnický projev                                    |           |
| 2.14.2 Výpisky                                     | 84        |
| 2.14.3 Výtah                                       | 84        |
| 2.14.4 Vyhláška                                    | 84        |
| 500 dolarů odměny                                  |           |
| 2.14.5 Anotace                                     | 85        |
| František Halas: Před usnutím                      |           |
| 2.14.6 Osobní dotazník                             | 86        |
| <b>III. JAZYKOVÝ SLOH</b>                          | <b>87</b> |
| <b>3. Co bychom si měli zapamatovat</b>            | <b>89</b> |
| <b>3.1 Jazykový styl</b>                           | <b>89</b> |
| 3.1.1 Styl prostě sdělovací                        | 89        |
| 3.1.2 Styl odborný a administrativní               | 89        |
| 3.1.3 Styl publicistický                           | 90        |
| 3.1.4 Styl umělecký                                | 90        |
| <b>3.2 Slohotvorný proces</b>                      | <b>90</b> |
| <b>3.3 Slohotvorní činitelé</b>                    | <b>90</b> |
| <b>3.4 Třídění jazykových projevů</b>              | <b>91</b> |
| <b>3.5 Slohové prostředky a jejich výběr</b>       | <b>91</b> |
| 3.5.1 Slohové rozvrstvení jazykových prostředků    | 91        |
| <b>3.6 Slohové normy</b>                           | <b>92</b> |
| <b>3.7 Slohové vlastnosti</b>                      | <b>92</b> |
| <b>3.8 Slohové postupy</b>                         | <b>92</b> |
| 3.8.1 Informační slohový postup                    | 93        |
| 3.8.2 Vyprávěcí slohový postup                     | 93        |
| 3.8.3 Dialogický slohový postup                    | 93        |
| 3.8.4 Popisný slohový postup                       | 93        |
| 3.8.5 Výkladový slohový postup                     | 93        |
| 3.8.6 Úvahový slohový postup                       | 93        |
| <b>3.9 Členění textu</b>                           | <b>94</b> |